

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z odwołania T. S.A. z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
z udziałem M. R., J. S. i L. sp. z o.o. z siedzibą w W.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 marca 2024 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 14 grudnia 2022 r., sygn. akt III AUa 1854/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie na rzecz T. S.A. z siedzibą w W. tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 480 (czterysta osiemdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie, wyrokiem z 14 grudnia 2022 r., zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 21 lipca 2021 r. i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w

Warszawie z 9 grudnia 2015 r. w ten sposób, że, w pkt I, stwierdził, iż M. R. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 31 marca 2015 r.; w pkt II, stwierdził, że J. S. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 31 lipca 2015 r. i od 1 listopada 2015 r. do nadal, a w pozostałej części oddalił apelację T. S.A z siedzibą w W..

Organ rentowy wywiódł skargę kasacyjną od powyższego wyroku, zaskarżając go w zakresie, w jakim Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji i zaskarżone decyzje, przez ograniczenie okresów podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w T. S.A. wobec M. R. oraz J. S.

W podstawach skargi organ rentowy podniósł zarzut naruszenia przepisów postępowania: art. 327¹ k.p.c.; art. 382 k.p.c. w związku z art. 473 § 1 k.p.c.; art. 245 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 100 k.p.c., a także naruszenia prawa materialnego: art. 30 § 1 pkt 3 k.p. w związku z art. 61 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.; art. 30 § 1 pkt 3 i § 3 k.p. w związku z art. 60 k.c.; art. 97 § 1 k.p. w związku z art. 60 k.c. w związku z art. 300 k.p.; art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 1009 ze zm.) w związku z art. 23¹ k.p.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania; ewentualnie wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie w tym zakresie co do istoty sprawy, przez oddalenie odwołania, a także o zasądzenie od odwołującej się na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że skarga jest oczywiście uzasadniona, gdyż rozwiązanie umowy o pracę przez podmiot trzeci niezwiązany żadnym węzłem prawnym z T. S.A. i ubezpieczonym nie może być uznane za wystarczającą przesłankę do stwierdzenia, iż stosunek pracy zawarty z T. S.A. ustał z uwagi na fakt, że samo świadectwo pracy określające datę rozwiązania stosunku pracy nie jest jednostronną czynnością

pracodawcy wskazującą na zamiar rozwiązania umowy, tylko oświadczeniem wiedzy pracodawcy, który sporządzając świadectwo pracy, pozostaje w słusznym bądź mylnym przeświadczeniu, iż dany stosunek pracy uległ rozwiązaniu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołująca się spółka wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie od skarżącego na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, a skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Strona wnosząca skargę kasacyjną, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. określającym wymogi formalne tego środka prawnego, powinna sformułować w niej wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz ze stosownym uzasadnieniem. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty prawne świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Formułując wniosek oparty na przesłance przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Ponadto należy mieć na uwadze, że skoro zgodnie z art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, to i o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie można wnioskować na podstawie

zakwestionowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, LEX nr 1222170; z dnia 13 lutego 2014 r., I UK 408/13, LEX nr 1646932; z dnia 29 września 2020 r., III PK 188/19, LEX nr 3148261).

Z materiału dowodowego zebranego w sprawie, w tym z dokumentów akt osobowych, wynikało, że sytuacja prawna (pracownicza) ubezpieczonych po 1 lipca 2014 r. była różna, ulegała konkretnym zmianom i to przed datą wydania zaskarżonych decyzji. J. S. była faktycznie zatrudniona w spornym stosunku pracy, rodzącym obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym w T. S.A. od 1 lipca 2014 r. do 31 lipca 2015 r. oraz ponownie od 1 listopada 2015 r. M. R. była faktycznie zatrudniona w spornym stosunku pracy, rodzącym obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym w T. S.A. od 1 lipca 2014 r. do 31 marca 2015 r. Z uzupełnionych przez Sąd Apelacyjny ustaleń faktycznych wynikało, że T. S.A. przyjęła za własne oświadczenia L. o rozwiązaniu umów o pracę z M. R. z dniem 31 marca 2015 r. za porozumieniem stron oraz z J. S. z dniem 31 lipca 2015 r. za wypowiedzeniem. Nie doszło do skutecznego uchylecia się przez L. oraz M. R. od oświadczeń woli w przedmiocie rozwiązania spornego stosunku pracy za porozumieniem stron, a także przez L. - od oświadczenia w przedmiocie wypowiedzenia J. S. umowy o pracę (co miało miejsce przed wydaniem zaskarżonych decyzji). Skuteczności rozwiązania umowy o pracę z dniem 31 lipca 2015 r. za uprzednim wypowiedzeniem nie podważyła również J. S., która następnie nawiązała w sposób ważny nowy stosunek pracy z T. S.A. od 1 listopada 2015 r.

W kontekście stawianego przez organ rentowy zarzutu oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy podkreślić, że w sytuacji, gdy Sąd Najwyższy udzielił odpowiedzi co do danej kwestii prawnej, a nie ujawniły się nowe nieznane wcześniej okoliczności mające wpływ na wynik wykładni, nie ma potrzeby przyjmowania kolejnych skarg kasacyjnych pochodzących od tego samego podmiotu, opartych na tych samych podstawach i formułujących te same wątpliwości interpretacyjne. Przyjęcie kolejnych podobnych skarg kasacyjnych do rozpoznania nie będzie służyć dalszemu rozwojowi orzecznictwa.

Podobne argumenty, na których skarżący opiera wniosek o przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, zostały przedstawione przez organ rentowy w skargach kasacyjnych wniesionych w innych podobnych sprawach, w których odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wnosili płatnicy składek T. S.A., nie przekonały Sądu Najwyższego do przyjęcia skarg do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 stycznia 2022 r., II USK 396/21; z 27 stycznia 2022 r., II USK 382/21; z 3 lutego 2022 r., II USK 410/21; z 9 lutego 2022 r., II USK 645/21; z 23 marca 2022 r., II USK 426/21; z 24 marca 2022 r., II USK 592/21; z 6 lipca 2022 r., II USK 607/21; z 23 sierpnia 2022 r., II USK 644/21; z 6 września 2022 r., II USK 691/21; z 7 września 2022 r., II USK 626/21; z 7 września 2022 r., II USK 664/21; z 13 września 2022 r., II USK 589/21; z 14 września 2022 r., II USK 693/21; z 2 sierpnia 2023 r., II USK 135/23; z 17 października 2023 r., II USK 402/22). Przyczyny odmowy przyjęcia do rozpoznania skarg kasacyjnych w tych sprawach zachowują aktualność także w stosunku do wniosku skarżącego w obecnej sprawie.

Orzekając w analogicznej sprawie ze skargi kasacyjnej organu rentowego, którą skarżący także oparł na przesłance oczywistej zasadności skargi, Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 27 stycznia 2022 r., II USK 382/21 (LEX nr 3394854), przyjął, że argumentacja mająca uzasadniać oczywistą zasadność skargi w istocie stanowi wyłącznie niedopuszczalną w postępowaniu kasacyjnym próbę podważenia przeprowadzonej przez Sąd drugiej instancji oceny materiału dowodowego oraz dokonanych na tej podstawie ustaleń faktycznych, z których wynikało, że wymienieni w zaskarżonym wyroku ubezpieczeni byli zatrudnieni w T., a co za tym idzie - podlegali obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu tego zatrudnienia w okresach wskazanych przez Sąd Apelacyjny odpowiednio dla każdego z ubezpieczonych. Powoływanie się na błąd w przeprowadzonej ocenie dowodów i dokonanych na tej podstawie ustaleniach faktycznych nie może być podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), ponieważ ustalenia te są wynikiem swobodnej oceny dowodów dokonywanej przez sąd *meriti*. Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie i tak musiałby uwzględnić owe ustalenia faktyczne przy rozpatrywaniu powołanych w skardze

zarzutów naruszenia prawa materialnego, którego przepisy stanowiły podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Skarżący powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej i podnosząc, że znajdujące się w aktach świadectwa pracy ubezpieczonych wystawione przez L. nie mogą zostać uznane za wystarczające do przesądzenia, kiedy ustał stosunek pracy istniejący między T. S.A. a ubezpieczonymi, nie wskazał przepisów prawa, które zostały jego zdaniem w ewidentny sposób naruszone i w naruszeniu których upatruje oczywistej zasadności skargi. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł zgodnie z art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 399²¹ k.p.c.

[SOP]

[ms]